

KREDITMARKNADS BAROMETERN

Kvartal 1 • 2009

14 MAJ 2009

Kreditmarknadsbarometern publiceras kvartalsvis och sammanfattar utvecklingen av den finansiella ställningen, kreditkvaliteten och kapital-situationen i banker, kreditmarknadsbolag och värdepappersbolag.

Kreditmarknadsbarometern omfattar drygt trehundra företag med finansiell verksamhet, uppdelade i ett antal kategorier.

Bankerna tjänar bra - men växande kreditförluster tynger

Den makroekonomiska utvecklingen har varit fortsatt svag under det första kvartalet. Regeringar och centralbanker har satt in nya omfattande stödprogram och stimulanser via finans- och penningpolitiken. Det är dock troligt att orealiserade förluster i det globala banksystemet kommer att resultera i ytterligare nyemissioner för att upprätthålla befintlig kapitalbas och utlåningskapacitet. Under senare delen av kvartalet har en något ökad optimism infunnit sig tack vare små förbättringar av ett antal tidiga indikatorer i USA, bland annat ökade försäljningen av såväl befintliga som nya bostäder. Även orderängagen signalerade att botten kan ha passerats.

Storbankernas räntenetto fortsatte att förbättras och uppgår för den senaste 12-månadersperioden till närmare 110 miljarder kronor. Räntenettomarginalen fortsatte att öka något och även om utlåningstillväxten har dämpats så uppgick den till 18 procent under perioden. Under årets första kvartal däremot föll utlåningstillväxten till 2,2 procent vilket till viss del beror på att man under perioden haft små valutakurseffekter. Totalt uppgår storbankernas utlåning till 7 028 miljarder kronor.

Trots en god utveckling av räntenettet och ett högt nettoresultat av finansiella transaktioner är det ändå kraftigt stigande kreditförluster som sänker lönsamheten i storbankerna. Jämfört med 12-månadersperioden innan så steg kreditförlusterna från 12,5 miljarder kronor till 25,5 miljarder och uppgick enbart under första kvartalet till 14,0 miljarder kronor.

Både sparbanker och bankaktiebolag fortsätter att försämra sina rörelseresultat och i båda grupperna är nu resultatet negativt för 12-månadersperioden.

Mot strömmen går bostadsinstituten där utlåningstillväxten har tagit ordentlig fart samtidigt som räntenettomarginalen förbättrades. Tillsammans med återvinningar från tidigare kreditförluster uppgår periodresultatet till 12 miljarder kronor.

Staffan Boström
Analytiker
Tfn 08 - 787 82 08
Mob 070 - 360 82 08

Om kreditmarknadsbarometern

Kreditmarknadsbarometern baseras på den rapportering som finansiella företag under tillsyn är skyldiga att lämna till Finansinspektionen.

Kreditmarknadsbarometern är uppdelad i tre delar:

- 1. intjäning:** uppgifter om bl.a. resultat, avkastning, intäktskällor och marginaler
- 2. kreditrisk:** uppgifter om utlåning, osäkra lånefordringar, kreditförluster och överbelåning
- 3. kapital:** uppgifter om kapitaltäckningskvot

Definitioner och en sammanställning av populationen per rapportdagen återfinns sist i rapporten. Alla nyckeltal är storleksviktade (dvs. kvoter är mätta som företagens sammanlagda värde i täljare och nämnare). När inget annat anges visar diagram utvecklingen i årstakt, dvs. summan av de fyra senaste kvartalen för uppgifter från resultaträkningen och det senaste årets förändring för uppgifter från balansräkningen. Denna tolv månadersperiod benämns perioden i rapporten.

Barometern beskriver utvecklingen både för de fyra stora bankkoncernerna (som kallas "storbanker" i rapporten) och för övriga finansiella företag.

Valet mellan att visa information för koncerner respektive för enskilda juridiska personer medför ofta en komplikation när den svenska finansiella sektorn ska beskrivas. De stora bankkoncernerna består av en moderbank, som är ett svenskt bankaktiebolag, samt av dotterbolag i form av ett bostadsinstitut, samt i varierande grad svenska kreditmarknadsbolag, svenska värdepappersbolag, utländska dotterbanker eller filialer i utlandet. Även andra mindre koncerner finns på den svenska marknaden.

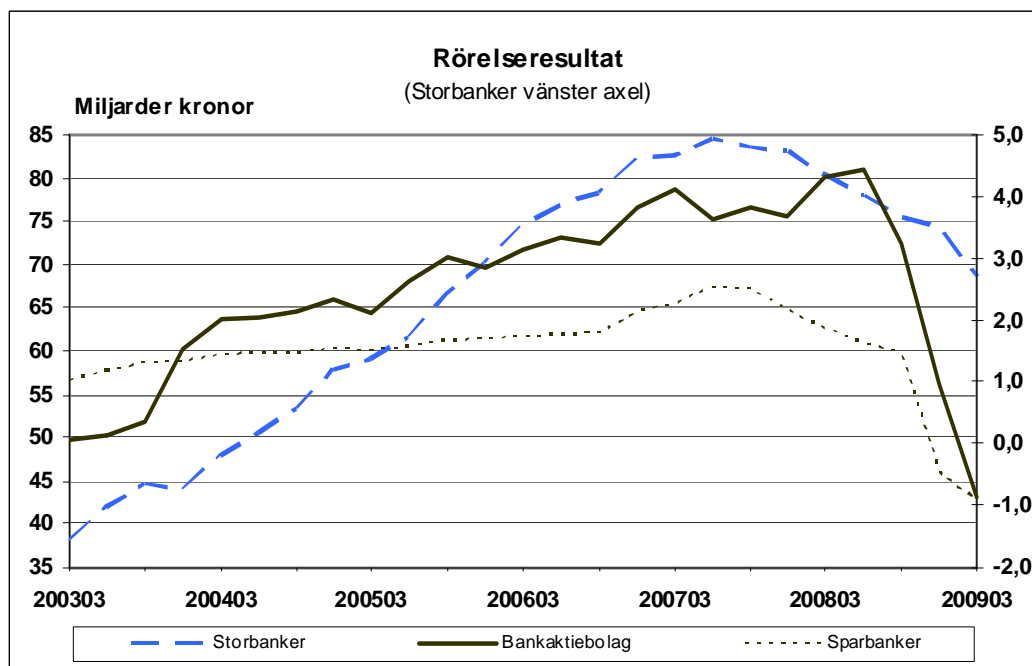
I kreditmarknadsbarometern har detta hanterats på följande sätt. När "storbanker" redovisas, visas hela koncernen, inklusive såväl svenska som utländska dotterföretag och filialer. När "banker" redovisas avses alla bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker och utländska filialer, dock utan de fyra storbankernas bankaktiebolag. Anledningen är att storbankerna annars skulle dominera gruppen. När "bostadsinstitut" redovisas ingår dock storbankernas bostadsinstitut, eftersom det är intressant att följa denna sektor som helhet, och att det finns så få bostadsinstitut utanför de fyra storbankerna. Även för "kreditmarknadsbolag" ingår storbankernas kreditmarknadsbolag, eftersom de här inte dominerar gruppen på samma sätt som för bankerna. Bostadsinstituten, som formellt är kreditmarknadsbolag, har dock exkluderats från denna grupp i framställningen.

Ett ytterligare problem med denna typ av framställning är att de grupper som redovisas förändras över tiden, exempelvis genom att nya företag kommer till eller försvinner, eller genom att företag ombildas från en företagskategori till en annan. Under senare år har exempelvis flera värdepappersbolag ombildats till banker och flera sparbanker ombildats till bankaktiebolag. En viktig förändring under inledningen av 2000-talet är den nya lagstiftningen för banker och kreditmarknadsbolag som började gälla vid halvårsskiftet 2004. Genom denna slapp ett antal kreditmarknadsbolag tillståndsplikt. Gruppen kreditmarknadsbolag har därför successivt minskat från 71 till 48 företag. Dessa förändringar kan naturligtvis påverka de ekonomiska uppgifter som redogörs för i kreditmarknadsbarometern. När sådana förändringar får större betydelse för utfallet görs kommentarer kring detta.

Rapportering av balans- och resultaträkning lämnas enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2008:14 och uppgifter om Kapitaltäckning och stora exponeringar sker enligt FFFS 2008:13. All inrapporterad information om enskilda företag omfattas av sekretess.

Intjäning

Bild 1

Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor. Bankaktiebolagen redovisas utan de fyra storbankernas bankaktiebolag.

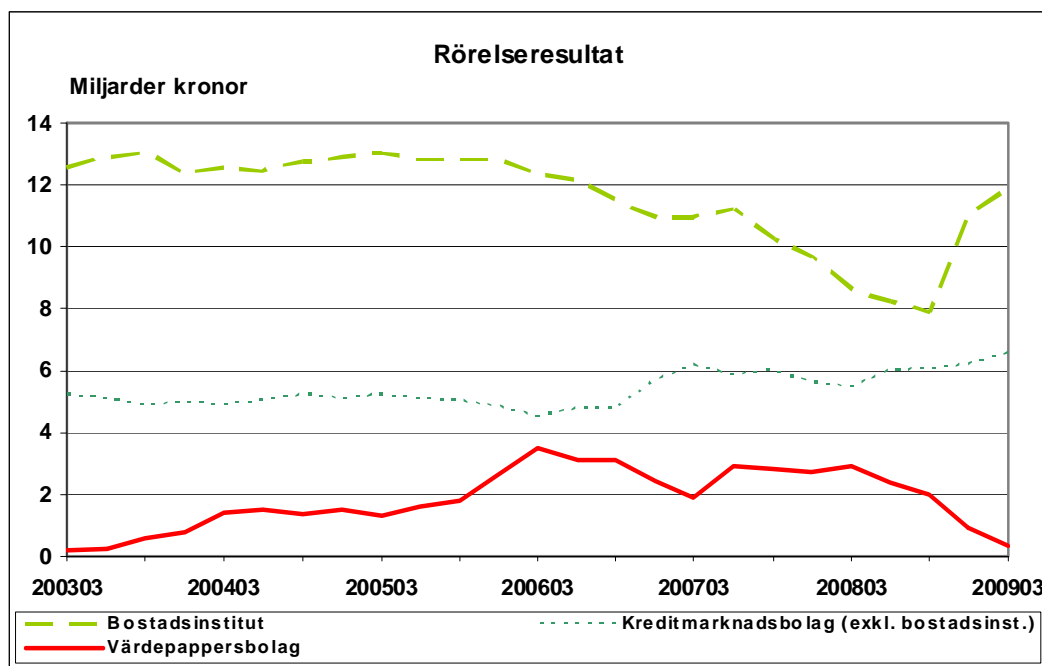
Rörelseresultatet fortsatte att försämrans under årets första kvartal. Försämringen är särskilt tydlig i grupperna bankaktiebolag och sparbanker vilka båda nu visar ett negativt rörelseresultat.

För bankaktiebolagen minskade intäkterna, främst provisionsintäkter, under årets första kvartal betydligt mer än vad kostnaderna minskade med. Detta halverade resultatet före kreditförluster. Kreditförlusterna under årets första kvartal var lägre än under sista kvartalet 2008.

Utvecklingen är likartad i sparbankerna med betydligt lägre intäkter men bara svagt sjunkande kostnader. Nedskrivning av aktier i Swedbank har under det första kvartalet belastat resultatet med 375 miljoner kronor vilket är drygt 30 procent av totala intäkter och mer än hela resultatet före kreditförluster. Efter kvartalets utgång har dock aktien stigit med mer än 100 procent. Även i sparbankerna är första kvartalets kreditförluster betydligt lägre än fjärde kvartalet föregående år.

Rullande rörelseresultat i storbankerna minskade med nästan åtta procent under den senaste perioden. Detta är det kraftigaste resultatfallet sedan början av 2002. Även om resultatet före kreditförluster har ökat något under första kvartalet så stiger kreditförlusterna betydligt mer. Första kvartalets kreditförluster på 14 miljarder kronor kan jämföras med 12,5 miljarder helåret 2008.

Bild 2

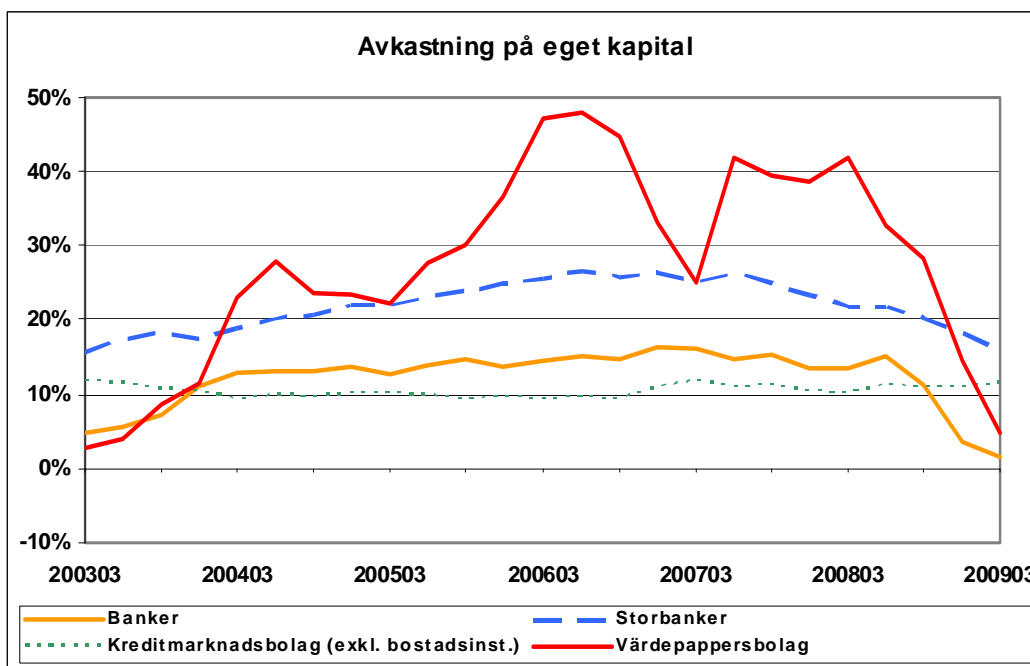

Rörelseresultatet för kreditmarknadsbolagen fortsatta att stiga för den fjärde 12-månadersperioden i rad. Periodresultatet närmar sig nu sju miljarder kronor och den goda resultatutvecklingen är en effekt av att periodens intäkter stiger mer än kostnaderna, mätt i kronor. Kreditförluster som under första kvartalet uppgår till 412 miljoner kronor (386 under kvartal fyra 2008) dämpar resultatförbättringen något.

Utvecklingen är ännu mer positiv i bostadsinstituterna där periodens resultat uppgår till närmare 12 miljarder kronor. Räntenettomarginalen utvecklats positivt och har, enligt våra beräkningar, ökat med tre punkter till 0,61 procent jämfört med perioden innan. Detta i kombination med en utlåning som på ett år ökat med 254 miljarder kronor ger en ordentlig skjuts på räntenetto. Gruppen drabbas under första kvartalet av negativa värderingseffekter på räntebärande värdepapper som uppgår till 920 miljoner kronor.

För värdepappersbolagen har resultatförsämringen dämpats något under inledningen av året. Andra halvåret 2008 var mycket svagt och gav ett resultat på minus 550 miljoner kronor. Tack vare en något högre marknadsaktivitet och börskurser som stabiliserades under årets första kvartal steg de värdepappersbaserade provisionsintäkterna till närmare 700 miljoner kronor. För helåret 2008 uppgick dessa intäkter till 2,4 miljarder kronor. Värdepappersprovisioner utgör 42 procent av de totala intäkterna. Totalt redovisade gruppen värdepappersbolag ett positivt resultat på 248 miljoner kronor per första kvartalet 2009.

Bild 3

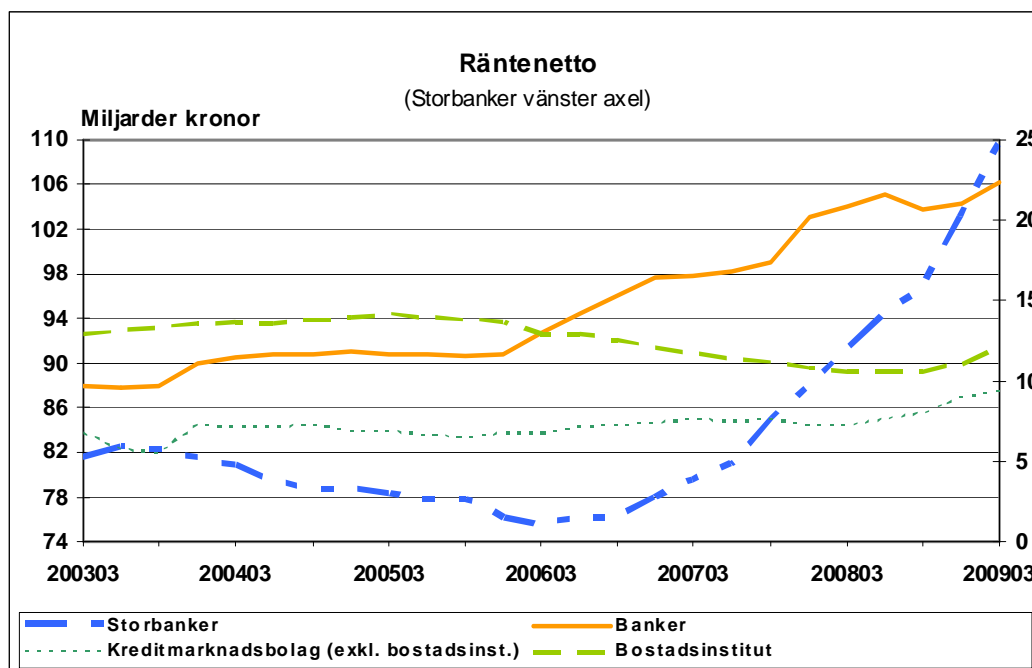
Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartals resultat i relation till genomsnittet av ingående och utgående eget kapital för motsvarande period.

Avkastningen på eget kapital för svenska kreditinstitut och värdepappersbolag fortsätter att försämrans under inledningen av 2009. Bankaktiebolagen har anslutit sig till sparbankerna och båda grupperna redovisar en negativ avkastning under årets första kvartal. I dessa grupper redovisas större negativa rörelseresultat i ett fåtal företag medan över hälften av värdepappersbolagen redovisar negativt resultat.

Storbankerna tappade ytterligare två procentenheter på avkastningen under den senaste 12-månadersperioden. Räntenettet steg med nästan sju miljarder kronor medan provisionsnettot minskade med knappt två miljarder. Lägre korta räntor samt fallande långa räntor under stora delar av kvartalet har inneburit en positiv värdeförändring på räntebärande värdepapper. För den senaste perioden redovisar storbankerna en positiv värderingseffekt som är nästan sex miljarder kronor högre än perioden innan. Trots flera positiva poster i bankernas resultat är det ändå kraftigt stigande kreditförluster som sänker lönsamheten. Jämfört med perioden innan så steg kreditförlusterna från 12,5 miljarder kronor till 25,5 miljarder och uppgick enbart under första kvartalet till 14,0 miljarder.

Den mest dramatiska försämringen står värdepappersbolagen för. För ett år sedan var gruppens avkastning över 40 procent. Under 2008 föll den svenska börsen med i snitt 12,7 procent varje kvartal under allt lägre omsättning vilket sänkte intäkterna med 25 procent samtidigt som kostnaderna var i stort sett oförändrade. Avkastningen har därför, från början av 2008 fram till den senaste perioden, minskat men 10-12 procentenheter per 12-månadersperiod.

Bild 4

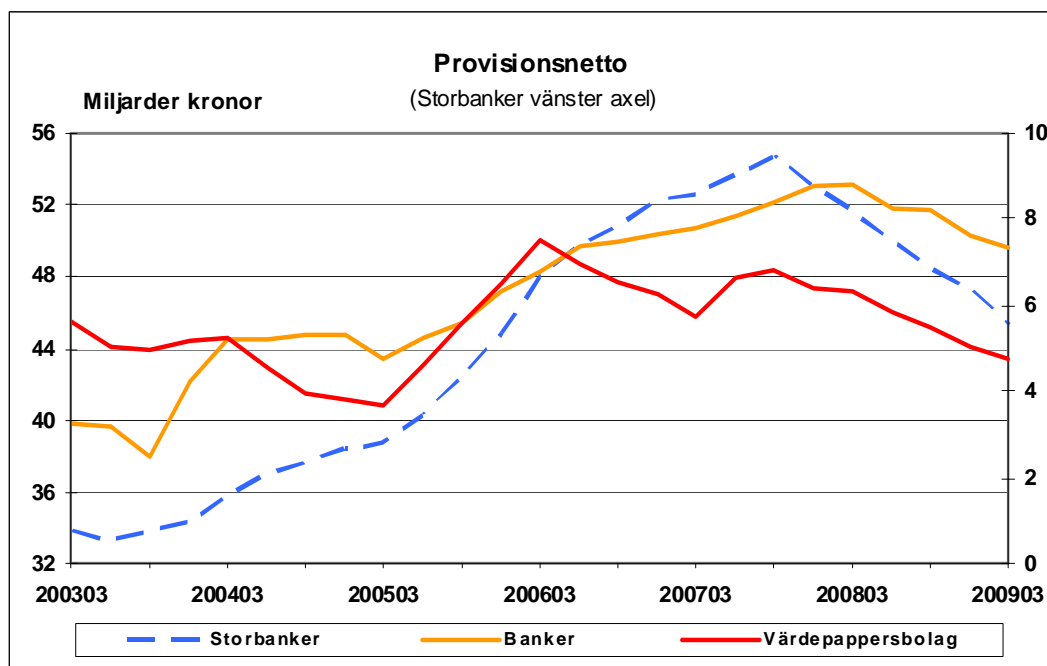
Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor. För kreditmarknadsbolagen inkluderas leasingnettot.

I takt med att de korta räntorna har fortsatt att sjunka under det första kvartalet har samtliga grupper av företag fortsatt att förbättra sina räntenetton. Utlåningstillväxten har dock varit något lägre för bankgrupperna. Samtliga grupper av företag redovisar en högre räntenettomarginal vilket är den främsta orsaken till ökningen av räntenettet.

Storbankernas räntenetto fortsatte att förbättras och uppgår för den senaste 12-månadersperioden till närmare 110 miljarder kronor. Räntenettomarginalen har för samma period ökat med ytterligare tre räntepunkter. Att marginalerna successivt har ökat under perioden stöds av det faktum att räntenettet har ökat varje enskilt kvartal. Räntenettet översteg 30 miljarder kronor under årets första kvartal. Under denna period ökade utlåningen med 2,2 procent till 7 028 miljarder kronor vilket är en tydligt minskad utlåningstillväxt. Den tidigare så snabbt ökande inlåningen har bromsat upp och inlåningen minskade något under årets första kvartal. När inlåningsräntor sjunker mot noll ser insättare andra alternativ.

I bostadsinstitutet stiger räntenettet till över 12 miljarder kronor. Även för denna grupp noteras en tre räntepunkter högre räntenettomarginal men till skillnad mot storbankerna ökar utlåningstillväxten ytterligare. För 12-månadersperioden ökade utlåningen med 15,5 procent och uppgår i slutet av perioden till 1 871 miljarder kronor varav 1 062 miljarder är mot svenska hushåll. Den årliga utlåningstillväxten mot svenska hushåll är något under genomsnittet för gruppen och uppgår till 11,5 procent.

Bild 5

Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor.

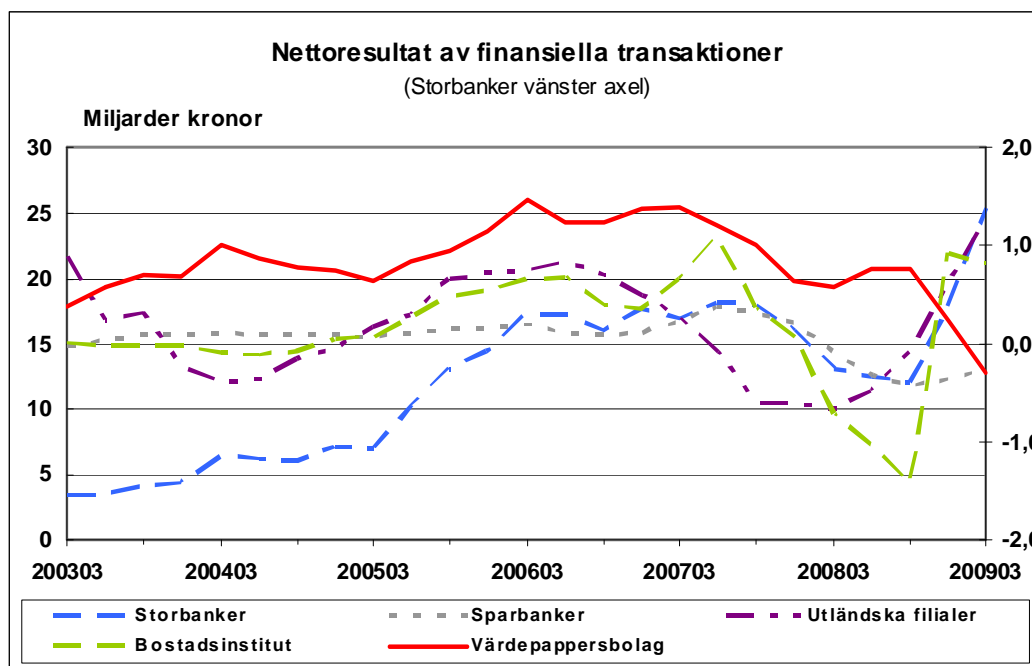
Sedan förra Kreditmarknadsbarometern noteras mycket små förändringar för de olika gruppernas provisionsnetton. Under den senaste 12-månadersperioden minskade provisionsnetto i samtliga grupper med cirka fem procent.

Provisionsnettot i storbankerna minskade med 980 miljoner kronor eller nio procent under första kvartalet i år jämfört med kvartalet innan. Betalnings- och värdepappersbaserade provisioner utgör 73 procent av totala provisionsintäkter. Det är huvudsakligen värdepappersprovisioner som påverkas och svänger kraftigt med marknadsutvecklingen. Under första kvartalet minskade dessa med 21 procent till 4,1 miljarder kronor. Andelen värdepappersprovisioner föll som en effekt av detta från 47 till 41 procent av totala provisionsintäkter. Betalningsprovisioner minskade bara fyra procent under samma period och är historiskt sett bankernas mest stabila intäktskälla.

Efter ett mycket svagt sista kvartal 2008 ökade värdepappersbaserade provisionsintäkter i värdepappersbolagen under årets första kvartal. Intäkterna uppgick till närmare 700 miljoner kronor vilket är drygt 40 procent av de totala intäkterna för gruppen. Den inledande börsutvecklingen det andra kvartalet är särskilt positiv för värdepappersbolagen.

För gruppen banker minskade provisionsintäkterna med 20 procent under det första kvartalet jämfört med kvartalet innan. Till skillnad från storbankerna så ökade värdepappersprovisioner medan betalningsprovisioner minskade. 32 procent av provisionsintäkterna är värdepappersbaserade.

Bild 6

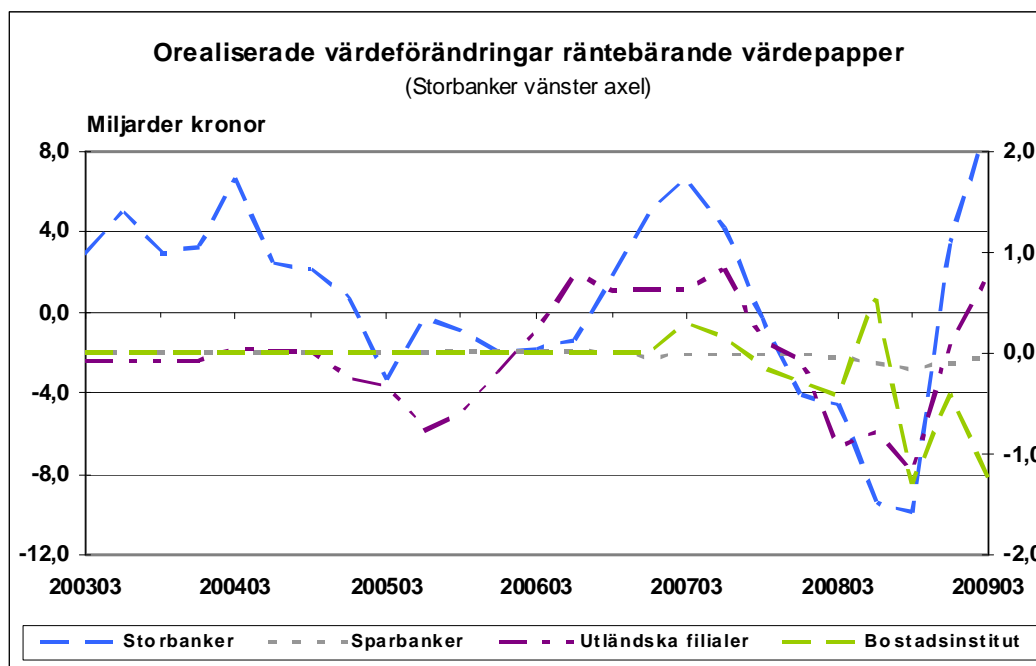
Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor.

Under inledningen av första kvartalet sjönk räntorna ned till låga nivåer som en följd av svag konjunkturstatistik och kraftiga centralbanksåtgärder. Flera stater (främst USA) ökade lånebehov med åtföljande stort utbud av obligationer pressade räntorna uppåt under slutet av perioden. Den svenska kronan noterades oförändrat mot euron men försvagades med fem procent mot dollarn.

Nettoresultat av finansiella transaktioner i storbankerna ökade till drygt 25 miljarder kronor under den senaste 12-månadersperioden. Det är en ökning med drygt 7 miljarder kronor från perioden innan. Ökningen är så gott som uteslutande hänförlig till realiserat resultat och orealiserade värdeförändringar på räntebärande värdepapper. De senaste åren har dock valutakursförändringar (realiserade och orealiserade) utgjort den största delen av posten nettoresultat av finansiella transaktioner och under 2008 uppgick dessa intäkter till 12,3 av totalt 17,7 miljarder kronor. Under årets första kvartal har små valutakursförändringar gjort att intäkter från valutakursförändringar har minskat till 1,0 miljarder kronor vilket motsvarar 11 procent av nettoresultat av finansiella transaktioner.

Börskurserna föll marginellt under årets första kvartal och nettoresultat av finansiella transaktioner var svagt positivt i värdepappersbolagen under det första kvartalet isolerat. På grund av det mycket svaga fjärde kvartalet 2008 är dock utfallet för den rullande 12-månadersperioden negativt.

Bild 7

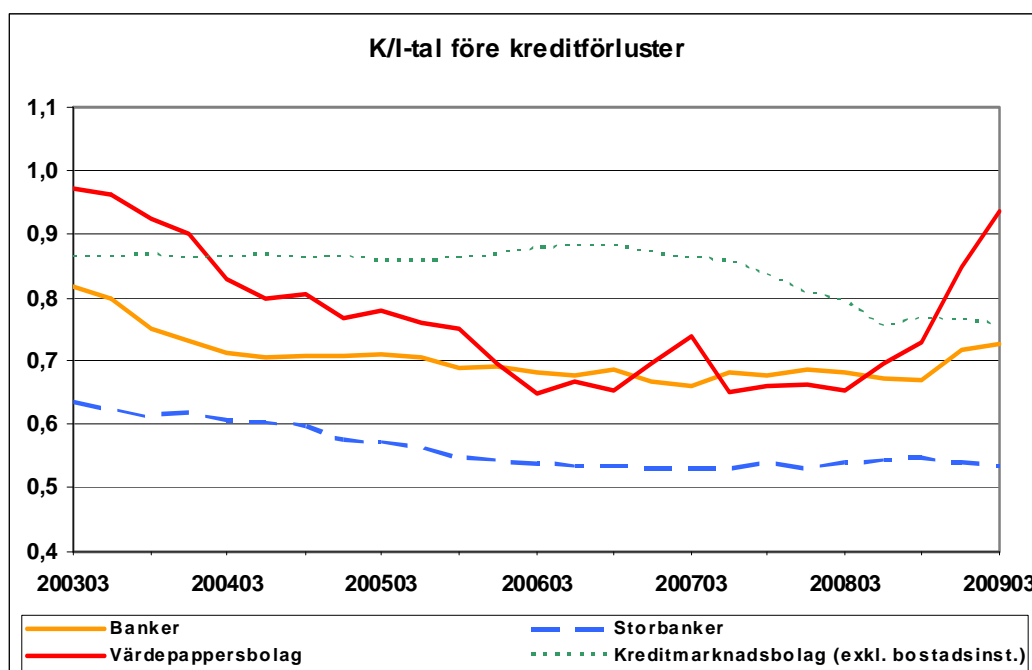
Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartal i miljarder kronor. Orealiserade värdeförändringar på räntebärande värdepapper ingår som en del i nettoresultatet av finansiella transaktioner, bild 6.

Orealiserade värdeförändringar kan redovisas direkt mot resultatet eller som en värdeförändring över skuldsidan i balansräkningen beroende på hur man klassificerat det räntebärande värdepappret. Denna bild avser värdering mot resultatet. För den senaste perioden är utvecklingen något mer blandad än tidigare. Medan storbankerna och de utländska bankfilialerna redovisar positiva värdeförändringar på räntebärande värdepapper via resultaträkningen så är värderingseffekterna i bostadsinstituten negativa.

Storbankernas innehav av obligationer och andra räntebärande värdepapper ökade under det första kvartalet med 6,5 procent till 926 miljarder kronor vilket motsvarar knappt åtta procent av totala tillgångar. De positiva värderingseffekterna fortsätter att öka och uppgick under den senaste 12-månadersperioden till 9,3 miljarder kronor. Enbart under det första kvartalet uppgick dessa positiva effekter till 6,6 miljarder kronor.

Bostadsinstituten äger en lägre andel obligationer och andra räntebärande värdepapper än storbankerna. Efter en viss förbättring mot slutet av 2008 så redovisas en större negativ värdeförändring under årets första kvartal. Utvecklingen, för de i gruppen ingående bolagen, är dock mycket blandad med några bolag som redovisar större positiva värdeförändringar.

Bild 8

Diagrammet visar rullande summering av fyra kvartals kostnader och intäkter. Kostnaderna i relation till intäkterna utgör det s.k. K/I-talet.

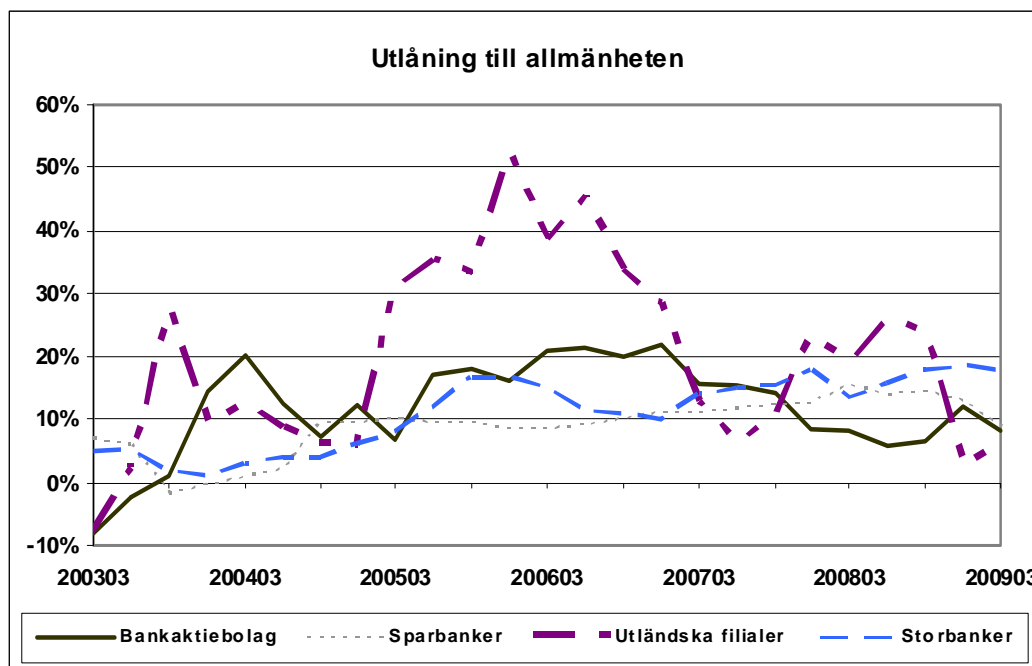
De kraftigt stigande kreditförlusterna påverkar inte K/I-talet ovan då det redovisas före kreditförluster. Periodens försämrade rörelseresultat är till stor del en effekt av dessa förluster varför K/I-talet är relativt opåverkat för de olika grupperna av kreditinstitut. Försämringen är däremot kraftig för värdepappersbolagen där resultatförsämringen inte beror på redovisade kreditförluster utan på kostnader som för perioden nästan är lika stora som gruppens intäkter.

Storbankernas K/I-tal minskade något under den senaste 12-månadersperioden. Tack vare en god utveckling av räntenettet ökade intäkterna med närmare sju procent till 193 miljarder kronor. Under samma period steg också kostnaderna men bara med fem procent till 103 miljarder. Det redovisade resultatet, före kreditförluster, uppgår under årets första kvartal till 24 miljarder kronor vilket är 16 procent högre än det genomsnittliga kvartalsresultatet 2008. Trots kreditförluster på 14 miljarder kronor innebär det att bankernas buffertar (kapitalbasen) ökar.

Under 12-månadersperioden minskade värdepappersbolagens intäkter med nästan 10 procent samtidigt som kostnaderna faktiskt ökade något. Detta har fått en kraftig effekt på gruppens K/I-tal som sedan den förra perioden har stigit från 0,85 till 0,94. Innevarande år har dock startat betydligt bättre och under årets första kvartal redovisades stigande intäkter och sjunkande kostnader. En betydande del av de stigande intäkterna redovisas dock som övriga intäkter vilket indikerar att de är mer av engångskaraktär.

Kreditrisk

Bild 9

Här visas den årliga förändringstakten i utlåningsvolymen. Liksom i bild 11 respektive 13 visas en finare uppdelning av gruppen banker.

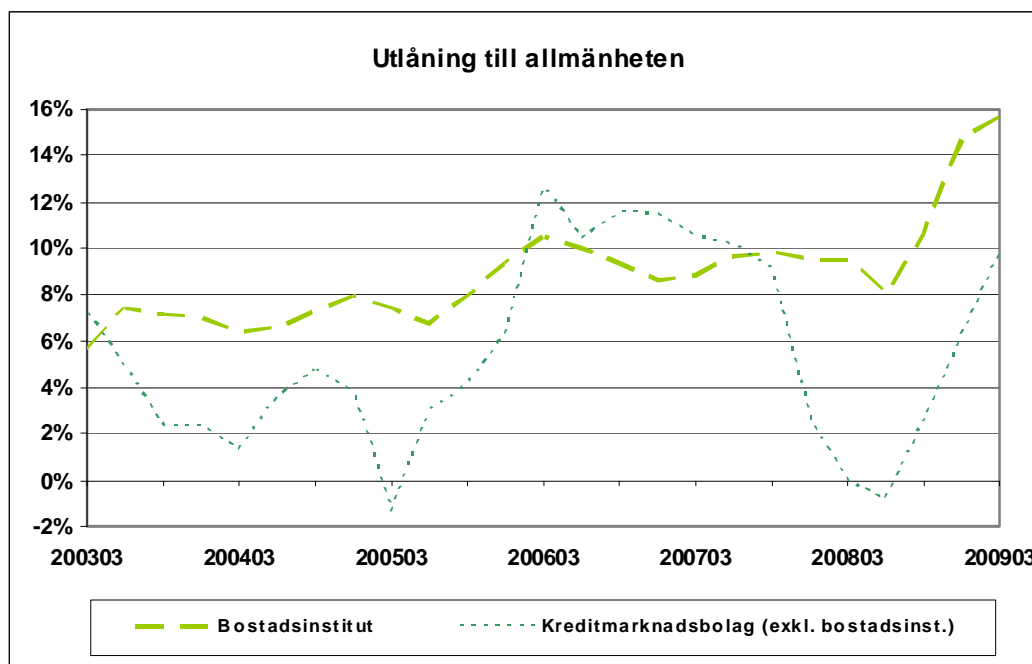
Utlåningsökningen i storbankerna har dämpats något under den senaste 12-månadersperioden men ligger ändå på höga 18 procent. Storbankernas totala utlåning överstiger nu för första gången 7 000 miljarder kronor varav knappt sju procent i Baltikum. Utlåningstillväxten mot svenska företag har fortsatt att minska från 8,7 till 7,3 procent under den senaste perioden. Utlåningen till svenska hushåll och utländsk allmänhet visade en oförändrad årlig tillväxt på 11 respektive 29 procent. Under årets första kvartal var storbankernas utlåningsökning dock betydligt blygsammare, 2,2 procent eller närmare 150 miljarder kronor. Särskilt utlåningen mot svenska företag fortsätter att dämpas och ökade under första kvartalet med bara 0,9 procent.

Storbankerna tappade, möjligen till följd av allt lägre räntor, inlåning under inledningen av året, dock inte mer än sex miljarder kronor. Den ökade utlåningen har istället finansierats via lån från andra banker.

Från att under slutet av 2008 kraftigt ha dragit ned sin utlåning så ökade faktiskt de utländska bankfilialernas utlåning något under det första kvartalet. Den årliga utlåningstillväxten är dock lägst av samtliga grupper.

Fortsatt dämpad utlåningstillväxt har i kombination med en lägre räntenetto-marginal sänkt sparbankernas räntenetto med närmare 15 procent under första kvartalet jämfört med kvartalet innan.

Bild 10

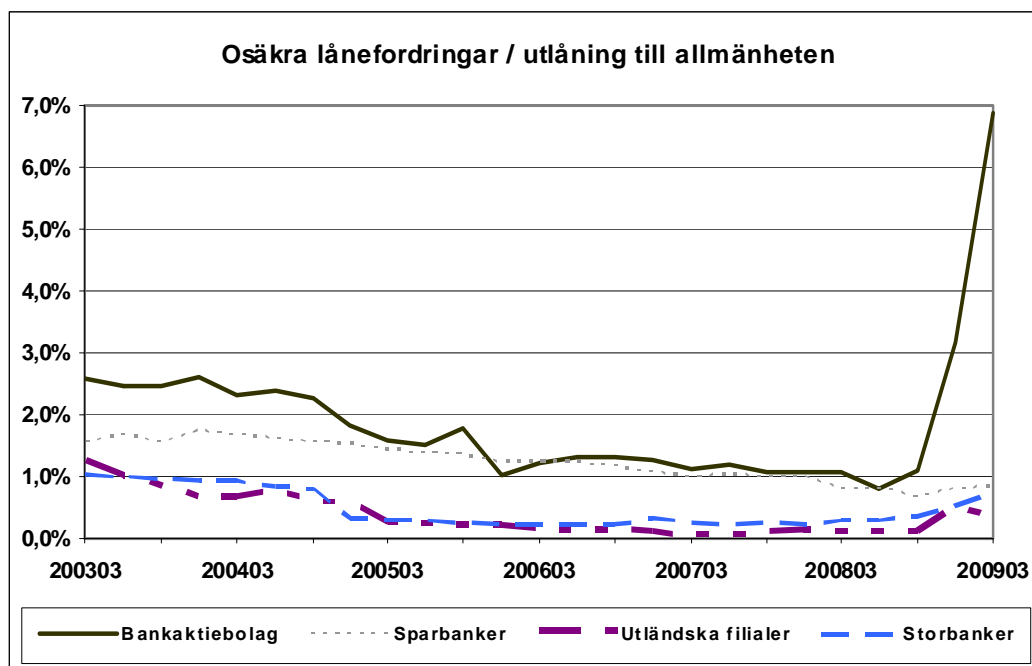
Här visas den årliga förändringstakten i utlåningsvolymen. För kreditmarknadsbolagen inkluderas leasingobjekt i utlåningen.

Utlåningstillväxten har tagit ordentlig fart under den senaste perioden både i bostadsinstituterna och i kreditmarknadsbolagen.

Med en utlåning som, på årsbasis, ökar med mer än 15 procent är det tydligt att den låga utlåningsräntan satt ordentlig fart på bostadsutlåningen. Under senare delen av hösten kostade ett 3-månaders bolån (hos SBAB) över 6,5 procent medan man nu får betala under 2 procent på samma löptid. Enbart under årets första kvartal ökade utlåningen med 47 miljarder kronor. För tredje perioden i rad fortsätter marginalpressen att lätta och bostadsinstituterna har ökat räntenettomarginalen till 0,61 procent.

För kreditmarknadsbolagen är utvecklingen likartad med en utlåningstillväxt som uppgår till närmare 10 procent. Utlåningsvolymen har ökat till drygt 450 miljarder kronor per utgången av det första kvartalet. Kontokortsbolagen redovisar en utlåningstillväxt betydligt över snittet i gruppen medan de fordonsfinansierande kreditmarknadsbolagens utlåningsökning var klart under genomsnittet. Volymmässigt domineras gruppen av de stora export- och kommunfinansierande bolagen som under det senaste året ökade sin utlåning med 75 miljarder kronor och därefter har 40 procent av gruppens totala utlåning.

Bild 11

Diagrammet visar lånefordringar som institutet bedömer som osäkra dvs. där betalningarna sannolikt inte kommer att fullföljas enligt kontraktsvillkoren. Det bedömda beloppet visas i relation till utlåningen. Bankaktiebolagen redovisas utan de fyra storbankernas bankaktiebolag.

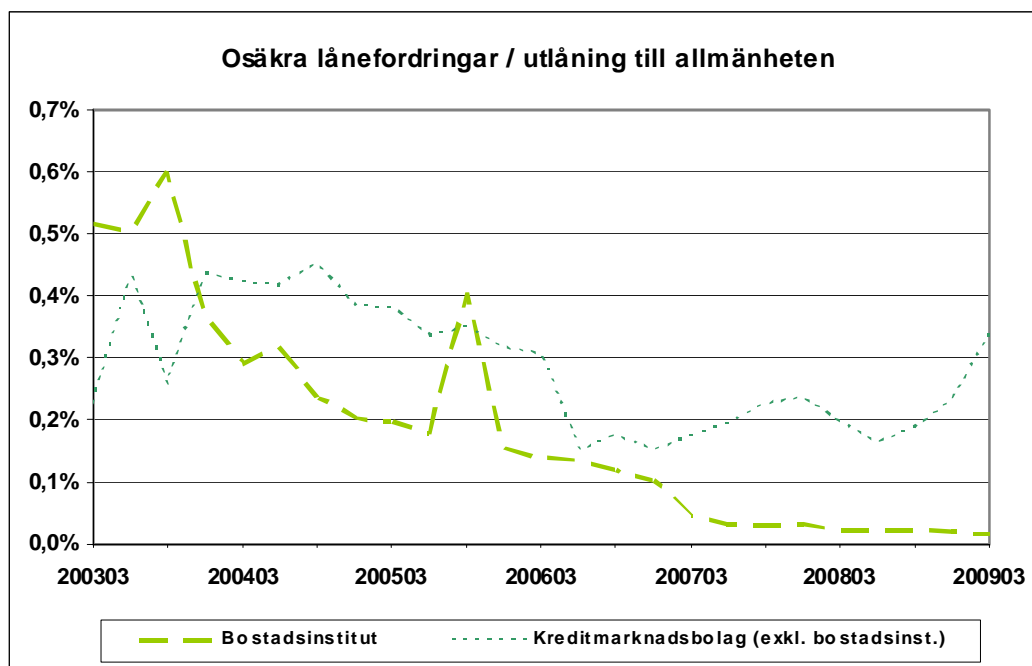
Både volymen och andelen osäkra lånefordringar ökar i alla grupper förutom de utländska bankfilialerna. Att en lånefordran klassificeras som osäker är en tidig signal på att kunden inte kan fullgöra sina förpliktelser enligt de villkor som är tecknade mot banken. Andelen osäkra lånefordringar är fortfarande under en procent av utlåningen förutom för gruppen bankaktiebolag där andelen ökat kraftigt de senaste två kvartalen.

I storbankerna har andelen osäkra lånefordringar under det första kvartalet i år ökat till 0,73 procent av utlåningen vilket motsvarar omkring 51 miljarder kronor. Bara under det senaste kvartalet tillkom lånefordringar på 16 miljarder kronor som enligt bankerna bedömdes vara osäkra. De osäkra fordringarna ska sättas i relation till en utlåning som överstiger 7 000 miljarder kronor.

För bankaktiebolagen har andelen osäkra lånefordringar ökat från 3,2 till 6,9 procent enbart sedan årsskiftet. Volymen osäkra uppgår till 13,8 miljarder kronor och är till 60 procent hänförlig till en av de större aktörerna där andelen osäkra lånefordringar har ökat till 24 procent av utlåningen. Banken har en utlåningsvolym på knappt 36 miljarder kronor medan utlåningen för gruppen som helhet uppgår till 198 miljarder.

De osäkra lånefordringarna i sparbankerna ökar inte under det första kvartalet.

Bild 12

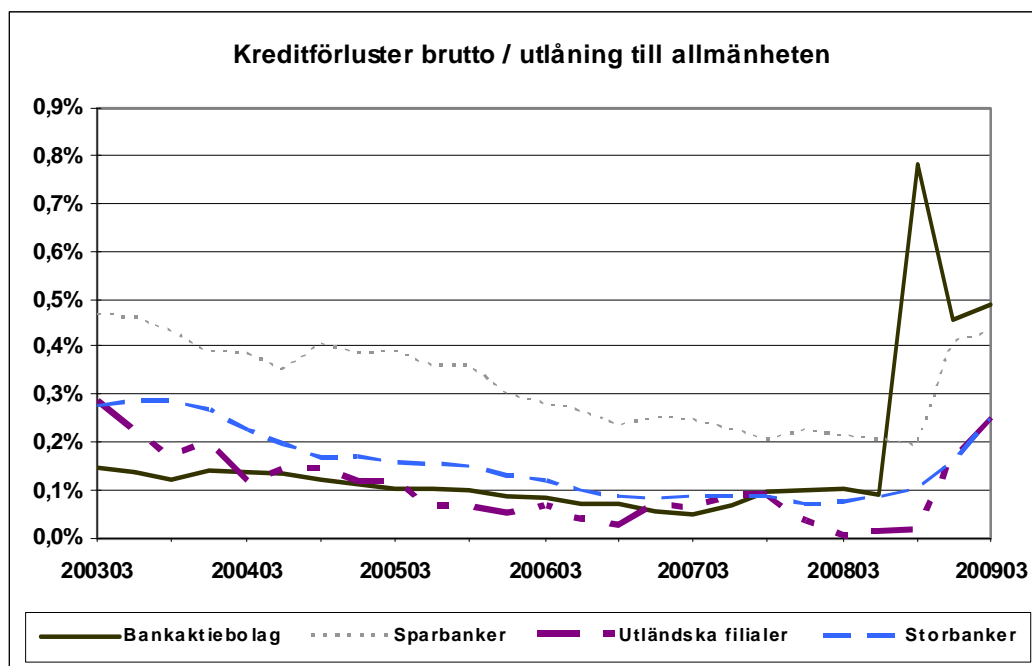
Diagrammet visar lånefordringar som institutet bedömer som osäkra dvs. där betalningarna sannolikt inte kommer att fullföljas enligt kontraktsvillkoren. Det bedömda beloppet visas i relation till utlåningen som för kreditmarknadsbolagen inkluderar leasingobjekt.

För kreditmarknadsbolagen och bostadsinstituterna går utvecklingen av osäkra lånefordringar åt olika håll.

I bostadsinstituterna finns ännu inga tydliga tecken på en försämrad kreditkvalitet. Volymen osäkra lånefordringar har minskat med 17 procent under det första kvartalet, samtidigt som utlåning ökade med 47 miljarder kronor, och uppgår nu till knappt 300 miljoner. I förhållande till en utlåning på 1 870 miljarder kronor blir därför andelen osäkra fordringar försvinnande liten. 57 procent av gruppens utlåning är mot svenska hushåll. Snabbt och kraftigt fallande korta räntor har gjort att räntekostnadernas andel av hushållens sammanlagda utgifter har minskat kraftigt. Enligt statistik från Bankföreningen tecknades över 70 procent av första kvartalets nyutlåning med kort räntebindningstid varför sänkta räntor snabbt slår igenom hos hushållen.

I kreditmarknadsbolagen har volymen osäkra lånefordringar ökat med närmare 500 miljoner kronor under det första kvartalet. Andelen osäkra lånefordringar stiger till 0,34 procent vilket ändå är en begränsad nivå. Mer än hälften av ökningen under kvartalet kommer från ett av storbankernas kreditmarknadsbolag där volymen osäkra lånefordringar mer än tredubblats sedan årsskiftet. Även några mindre fristående kreditmarknadsbolag visar öknings omring 50 procent under kvartalet.

Bild 13

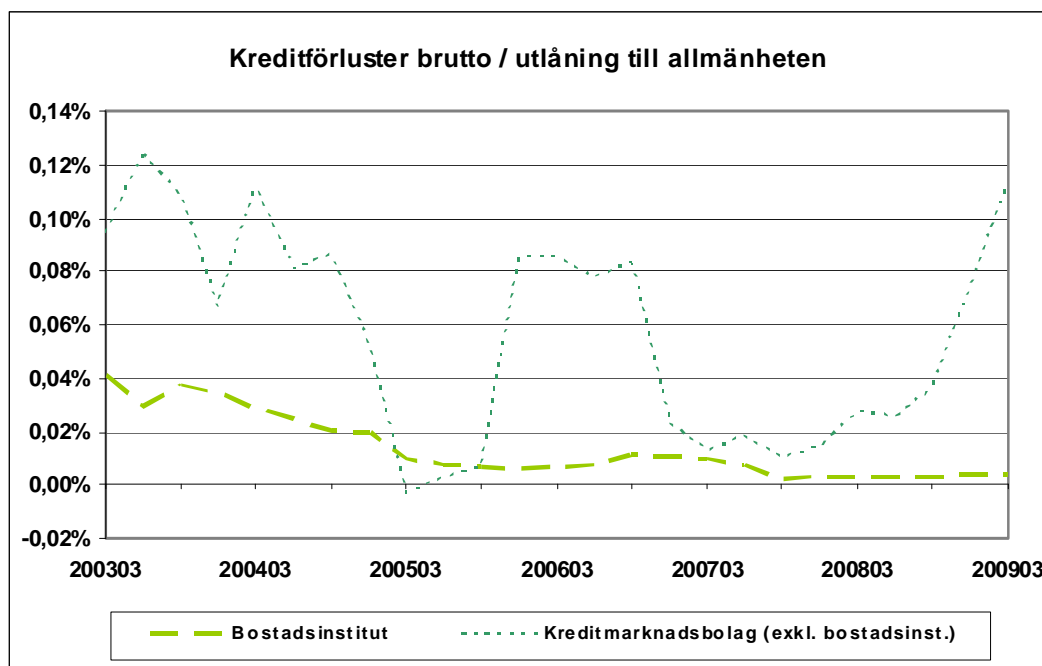
Kreditförluster brutto visar nya kostnader för kreditförluster som rullande summering av fyra kvartal relaterat till genomsnittlig utlåningsvolym. Kreditförlusternas påverkan på resultatet styrs också av återvinningarnas storlek. Om avdrag för dessa görs får man kreditförluster netto. Bruttosiffran visar dock tydligare trenden för vart kreditförlusterna är på väg.

Kostnaden för ”nya” kreditförluster fortsätter, även under den senaste perioden, att öka för samtliga grupper av bolag. Nivåerna är dock fortsatt låga, under 0,50 procent i alla grupper.

Bruttoförlusterna i storbankerna ökade kraftigt, från 10,5 till 16,2 miljarder kronor under den senaste 12-månadersperioden. Det motsvarar en förlustnivå på 0,25 procent. Nettokostnaden för kreditförluster steg under årets första kvartal till 14 miljarder kronor motsvarande 0,80 procent av utlåningen beräknat på helårsbasis. Det är i stort sett en fördubbling från utfallet under sista kvartalet föregående år. Kreditförlustnivån i Baltikum uppgår, enligt våra beräkningar till 5,15 procent under det första kvartalet (0,93 procent 2008) och visar hur förlusterna i regionen har accelererat. Tre av storbankerna har under det första kvartalet gjort större gruppvisa reserveringar, totalt 5,7 miljarder kronor, vilket innebär att man tagit kostnaden för kreditförluster i en grupp av lånefordringar där man bedömer det sannolikt att förluster har inträffat men där förlusten ännu inte är individuellt identifierad.

Utvecklingen för bankaktiebolagen förklaras till allra största delen av bruttoförluster i Carnegie Investment Bank AB avseende 2008. Under den senaste 12-månadersperioden har bruttoförlusterna ökat i två av de större nischbankerna medan förlusterna i Carnegie varit oförändrade.

Bild 14

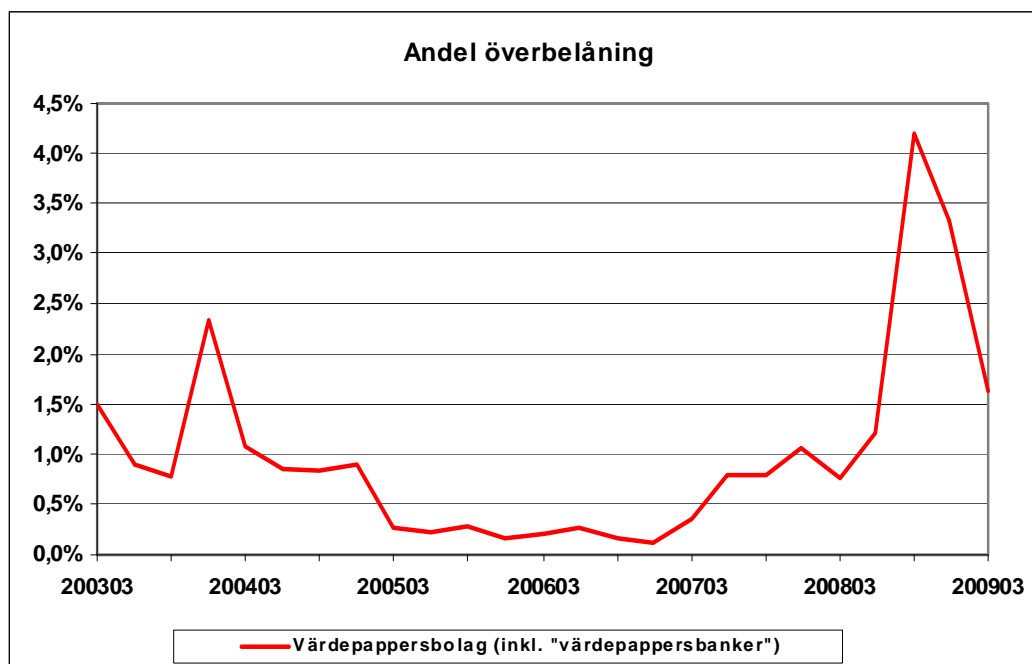

Bruttoförlusterna i bostadsinstituterna och kreditmarknadsbolagen är klart lägre än i de andra grupperna. Medan förlusterna fortsätter att stiga i kreditmarknadsbolagen så är nivån i det närmaste noll i bostadsinstituterna.

Bruttoförlustnivån i kreditmarknadsbolagen steg under den senaste 12-månadersperioden till 0,11 procent av utlåningen och uppgår totalt till knappt 500 miljoner kronor. Ökningen är särskilt stor under senare delen av perioden och bara under årets första kvartal ökade bruttoförlusterna med närmare 70 procent, jämfört med kvartalet innan. Nettokostnaden för kreditförluster följer bruttoförlusterna och uppgår till 1,1 miljarder kronor under perioden men också de med en tyngdpunkt under inledningen av året. Höga kreditförluster redovisas av ett par utlandsägda bolag. För några av de större kontokortsföretagen stiger kreditförlusterna och uppgår för dessa bolag till 100 miljoner kronor under det första kvartalet vilket motsvarar en årlig förlustnivå på 2,4 procent.

Efter att ha ökat något under senare delen av 2008 minskade bruttoförlusterna i bostadsinstituterna åter under det första kvartalet. Under den senaste 12-månadersperioden uppgår förlusterna brutto till 65 miljoner kronor vilket fortfarande är en bråkdel av den totala utlåningen. Nettobeloppet för kreditförluster är fortfarande positivt, det vill säga, återvinningarna är större än nya förluster och nettot uppgick det första kvartalet till 6 miljoner kronor. Spridningen i denna grupp är väldigt liten, samtliga bolag ligger på nettoförluster mellan plus och minus 5 miljoner kronor.

Bild 15

Andelen överbelåning visar den andel av utlåningen till allmänheten avseende värdepappershandel som överstiger gällande belåningsvärden. Siffrorna inkluderar värdepappersbankerna som är banker vilka tillhandahåller i huvudsak värdepappersrelaterade tjänster.

Stockholmsbörsen stabiliserades under första kvartalet med en nedgång på bara två procent, vilket var något bättre än Morgan Stanleys världsindex för perioden. Visserligen sjönk omsättningen något under det första kvartalet, jämfört med kvartalet innan, men stabiliseringen av kurserna har ändå haft en positiv påverkan på värdepappersbolagens provisionsintäkter.

Utlåningen i värdepappersbolagen minskad med över 16 procent bara under det första kvartalet och uppgår till närmare 18 miljarder kronor. Minskning går dock att hänföra till ett enda större bolag. Rensat för detta bolag ökade utlåningen med åtta procent under kvartalet och innebar därmed en ökad belåningsgrad eftersom börskurserna var ned under samma period.

Utlåning som överstiger belåningsvärdet minskade från 710 till 291 miljoner kronor under det första kvartalet vilket gör att andelen överbelåning sjönk till 1,64 procent. Beloppet som utgör överbelåning minskar i alla värdepappersbolag utom ett. Totalt tio bolag redovisar överbelåning.

Kapital

Bild 16

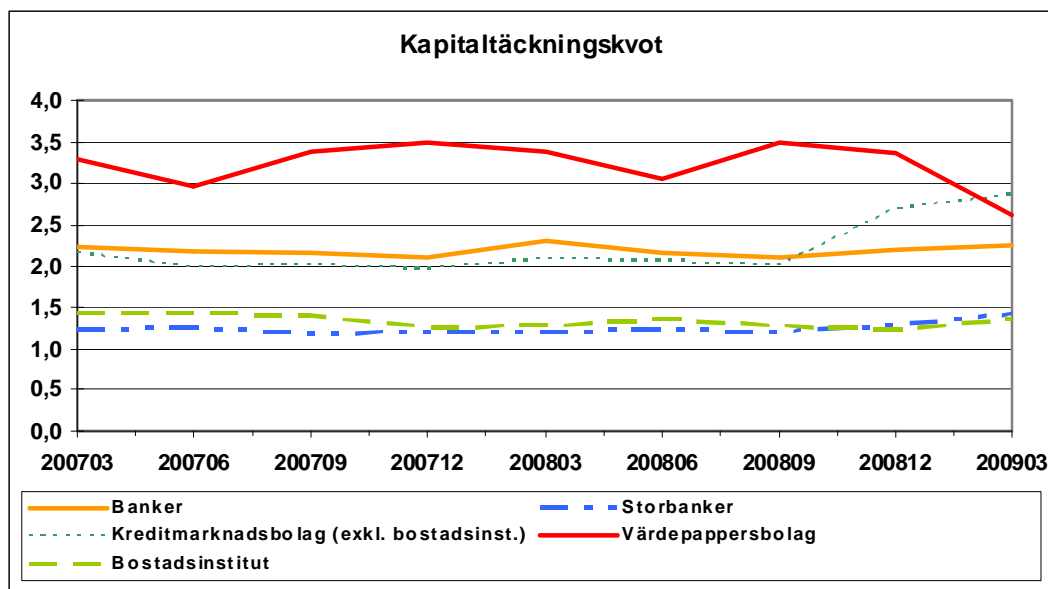
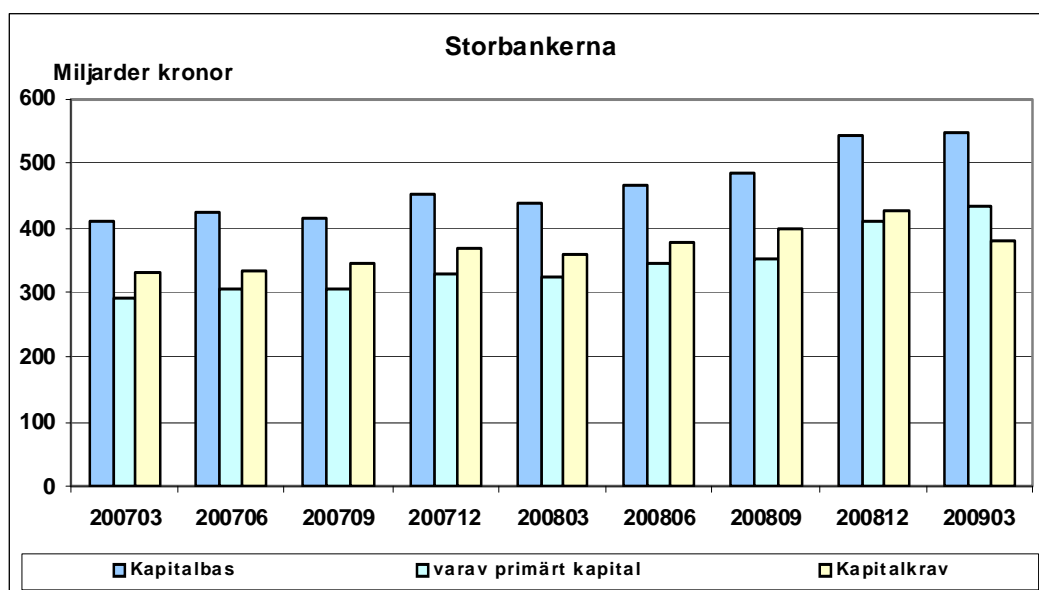

Bild 17

Kapitalbasen i värdepappersbolagen minskade med över 25 procent under första kvartalet vilket resulterar i en kapitaltäckningskvot som minskar från 3,36 till 2,62. Kreditmarknadsbolagen har nu den högsta kvoten, 2,86.

För storbankerna sjunker kapitalkravet till stor del som en effekt av den stegvisa övergången till de nya kapitaltäckningsreglerna som infördes 2007. I kombination med en något högre kapitalbas steg storbankernas kapitaltäckningskvot från 1,28 till 1,44 under det första kvartalet. Kapitalbasen i storbankerna uppgår vid utgången av mars till 547 miljarder kronor.

Definitioner

I rapporten gäller följande definitioner för de nyckeltal, värden och vissa begrepp som presenteras i olika diagram och tabeller.

Kreditinstitut: Samlingsbeteckning för banker och kreditmarknadsföretag

Rörelseresultat: verksamhetens resultat före extraordinära intäkter, kostnader, bokslutsdispositioner och skatt

Avkastning på eget kapital: rörelseresultatet i förhållande till periodens genomsnittliga beskattade egna kapital

Räntenetto: ränteintäkter minus räntekostnader, för vissa grupper inkluderas också leasingintäkter minus avskrivningar på leasingobjekt

Provisionsnetto: intäkter för lämnade tjänster minus kostnader för mottagna tjänster, i den mån de inte är att betrakta som ränta

K/I-tal före kreditförluster: summa kostnader före kreditförluster dividerat med summa intäkter

Utlåning till allmänheten: allt som inte definieras som utlåning till kreditinstitut är mot allmänheten. Med kreditinstitut avses följande av SCB:s sektorkoder: 211, 212, 213, 214, 215, 217, 221 och 223. För vissa grupper inkluderas leasingobjekt i utlåningen.

Osäkra lånefordringar: en fordran där betalningarna sannolikt inte kommer att fullföljas enligt kontraktsvillkoren

Kreditförluster, brutto: periodens reserveringar för sannolika kreditförluster

Räntenettomarginal: räntenetto genom räntebärande tillgångar. I räntebärande tillgångar ingår: utlåning kreditinstitut, utlåning allmänheten, kassa, belåningsbara statsskuldförbindelser och obligationer o andra räntebärande värdepapper. Dessa tillgångar beräknas som genomsnitt per rullande 12-månadersperiod. Räntenettet beräknas också per rullande fyra kvartals period.

Kapitalbas: summa primärt och supplementärt kapital efter vissa avräkningar. I primärt kapital ingår främst eget kapital men också t.ex. periodens resultat och kapitaltillskott under vissa förutsättningar. Supplementärt kapital består huvudsakligen av förlagslån.

Det primära kapitalet ska utgöra minst hälften av kapitalbasen.

Totalt kapitalkrav: det minimikrav på kapital som företagen ska hålla för kredit-, marknads- och operativa risker beräknat enligt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar samt Finansinspektionen föreskrifter och allmänna råd (FFFS

2008:14) om kapitaltäckning och stora exponeringar. Företagets kapitalbas ska minst motsvara det totala kapitalkravet.

Kapitaltäckningskvot: kapitalbasen dividerat med totalt kapitalkrav

Primärkapitalkvot: primärt kapital dividerat med totalt kapitalkrav

Primärkapital: se Kapitalbas

Andel överbelåning: den utlåning avseende värdepappershandel som inte täcks av säkerheter utifrån branschföreningarnas rekommenderade belåningsvärden eller företagets internt satta belåningsvärden dividerat med utlåning till allmänheten

Räntepunkter: eller baspunkter. En räntepunkt motsvarar en hundraedels procentenhet. Till exempel, en sänkning av reporäntan med 0,25 procent är en sänkning med 25 räntepunkter.

Företag som ingår i rapporten

Definitioner av i rapporten förekommande grupper och företagskategorier.

Banker: bankaktiebolag exkl. Swedbank AB, Nordea Bank AB (publ), Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) och Svenska Handelsbanken AB (publ), medlemsbanker, sparbanker och utländska bankers filialer

Bankaktiebolag: Bankaktiebolag

Bostadsinstitut: Bostadsfinansierande företag

KMB (exkl. Bostadsinst.): Kreditmarknadsföretag exkl. Bostadsfinansierande företag

Sparbanker: Sparbanker

Storbanker: Större bankkoncerner

Utländska filialer: Utländska bankers filialer

VP-(värdepappers) bolag: Värdepappersbolag

VP-(värdepappers) banker: Avanza Bank AB, Carnegie Investment Bank AB, EFG Investment Bank AB (publ), Erik Penser Bankaktiebolag, HQ Bankaktiebolag, Kaupthing Bank Sverige AB (publ), Nordnet Bank AB

Företagskategorier:

Bankaktiebolag

Avanza Bank AB
Bank2 Bankaktiebolag
Bergslagens Sparbank AB
Carnegie Investment Bank AB
EFG Bank AB (publ)
Erik Penser Bankaktiebolag
FOREX Bank Aktiebolag
Färs & Frosta Sparbank AB
GE Money Bank AB
HQ Bankaktiebolag
ICA Banken AB
IKANO Bank SE
Länsförsäkringar Bank Aktiebolag (publ)
MedMera Bank Aktiebolag
Nordea Bank AB
Nordnet Bank AB
OK-Q8 Bank AB
Resurs Bank Aktiebolag
SkandiaBanken Aktiebolag (publ)
Skandinaviska Enskilda Banken AB
Sparbanken Eken AB
Sparbanken Gripen AB
Sparbanken Göinge AB
Sparbanken Lidköping AB
Sparbanken Rekarne AB
Sparbanken Skaraborg AB
Swedbank AB
Swedbank Sjuhärad AB

Svenska Handelsbanken AB
Tjustbygdens Sparbank Bankaktiebolag
Varbergs Sparbank AB
Vimmerby Sparbank AB
Volvofinans Bank AB
Ålandsbanken Sverige AB
Ölands Bank AB

Större bankkoncerner

Swedbank Finansiella Företagsgruppen
Nordea - gruppen
Skandinaviska Enskilda Banken - gruppen
Svenska Handelsbanken - gruppen

Sparbanker

Attmars Sparbank
Bjursås Sparbank
Ekeby Sparbank
Falkenbergs Sparbank
Frenninge Sparbank
Fryksdalens Sparbank
Hudiksvalls Sparbank
Häradssparbanken Mönsterås
Högsby Sparbank
Ivetofta Sparbank i Bromölla
Kinda-Ydre Sparbank
Laholms Sparbank
Lekebergs Sparbank

Leksands Sparbank
 Lönneberga-Tuna-Vena Sparbank
 Markaryds sparbank
 Mjöbäcks Sparbank
 Nordals Härads Sparbank
 Norrbärke Sparbank
 Närs sparbank
 Orusts Sparbank
 Roslagens Sparbank
 Sala Sparbank
 Sidensjö sparbank
 Skurups Sparbank
 Snapphanebygdens Sparbank
 Sparbanken 1826
 Sparbanken Alingsås
 Sparbanken Boken
 Sparbanken Finn
 Sparbanken Gotland
 Sparbanken Gute
 Sparbanken i Enköping
 Sparbanken i Karlshamn
 Sparbanken Nord
 Sparbanken Syd
 Sparbanken Tanum
 Sparbanken Tranemo
 Sparbanken Västra Mälardalen
 Södra Dalarnas Sparbank
 Södra Hestra Sparbank
 Sölvesborg-Mjällby Sparbank
 Sörmlands Sparbank
 Tidaholms Sparbank
 Tjörns Sparbank
 Ulricehamns Sparbank
 Vadstena Sparbank
 Valdemarsviks Sparbank
 Westra Wermlands Sparbank
 Virserums Sparbank
 Ålems Sparbank
 Åse och Viste härads Sparbank
 Åtvidabergs Sparbank

Utländska bankers filialer

Aareal Bank AG Tyskland, filial Stock-
 ABN AMRO Bank NV, Stockholm branch
 AS Parex Banka, Lettland filial
 Bank of Scotland plc (UK), filial
 Banque Invik Luxembourg Filial
 Calyon SA Frankrike Bankfilial i Stock-
 Capinordic Bank - filial till Capinordic
 Citibank International plc (England),
 Danske Bank A/S, Danmark, Sverige Filial
 Deutsche Bank AG bankfilial
 Dexia Crédit Local, France, Stockholm
 DnB NOR Bank ASA, Norge, filial Sverige
 Eurohypo AG Tyskland, Stockholm bank-
 Evli Bank ABP, Stockholmsfilial/
 FCE Bank plc (England) Bankfilialen i
 Fortis Bank SA/NV (Belgien), Filial
 Hypo Real Estate Bank AG (Tyskland) -
 J.P. Morgan Europe Limited (UK),
 Kaupthing Bank hf, Island, Filial i
 Renault Finance Nordic bankfilial till
 Santander Consumer Bank AS Norge,
 Standard Chartered Bank (Germany) GmbH,
 Straumur-Burdaras Investment Bank hf
 The Royal Bank of Scotland plc
 Toyota Kreditbank GmbH Tyskland,
 UBS AG Switzerland Stockholm Bankfilial
 UBS Limited UK Stockholm Bankfilial

Medlemsbanker

Ekobanken medlemsbank
 JAK Medlemsbank

Bostadsfinansierande institut

AB Sveriges Säkerställda Obligationer
 FriSpar Bolån AB
 Länsförsäkringar Hypotek AB (publ)
 Nordea Hypotek Aktiebolag (publ)
 Stadshypotek AB
 Swedbank Hypotek AB
 Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag,

Kreditmarknadsföretag

AK Nordic AB
 Aktiebolaget Svensk Exportkredit
 Amfa Finans AB
 BlueStep Finans AB
 BMW Financial Services Scandinavia AB
 CIT Group (Nordic) AB
 Collector Credit AB
 De Lage Landen Finans AB
 Diners Club Sweden Aktiebolag
 EnterCard Sverige AB
 Eurocard AB
 Exchange Finans Europé AB
 Finans AB Marginalen
 Finaref AB
 FinFack Aktiebolag
 Flexil Finans AB
 Forso Nordic AB
 Gambro Credit AB
 Handelsbanken Finans Aktiebolag
 Hoist Kredit Aktiebolag
 Key Equipment Finance Nordic AB
 Kommuninvest i Sverige AB
 Kredit AB Marginalen
 L Finans Aktiebolag
 Landshypotek Aktiebolag
 Landshypotek Jordbrukskredit AB (publ)
 Lantbrukskredit AB (publ)
 Lantmännen Finans AB
 Lease Plan Sverige AB
 ML Rental AB
 Nordax Finans AB (publ)
 Nordea Finans Sverige AB
 PayEx Credit AB
 Resurs Finans AB
 SC Finans Sverige Aktiebolag
 Scania Finans AB
 SEB Kort AB
 Siemens Financial Services AB
 Svea Ekonomi AB
 Swedbank Card Services AB
 Swedbank Finans Aktiebolag
 Svenska Skeppshypotekskassan
 Sveriges Allmänna Hypoteksbank
 Sveriges kreditgarantiförening för
 TeliaSonera Finans Aktiebolag
 Time Finans AB
 Wasa Kredit AB
 Volkswagen Finans Sverige AB

Värdepappersbolag

Aberdeen Property Fund Management AB
 Aberdeen Property Investors Indirect
 ABG Sundal Collier AB
 Ability Asset Management Scandinavia
 Adapto Advisors AB
 Advice Kapitalförvaltning Aktiebolag
 Advisor Kapitalförvaltning i Stockholm
 AG Capital Nordic AB
 Aktiebolaget SEK Securities
 Aktieinvest FK AB
 AktieTorget Aktiebolag
 Aktiv Finans & Försäkringsförmedling i
 Alfred Berg Kapitalförvaltning AB
 Alsback Förvaltning AB
 Alternativa aktiemarknaden i Sverige AB
 Aqurat Fondkommission AB
 Asia Growth Investors AB
 AVIATUM AB
 B & P Fund Services Aktiebolag
 Brevik Kapitalförvaltning AB
 Burenstam & Partners Aktiebolag
 Case Asset Management AB
 Catella Kapitalförvaltning AB
 Catella Markets AB
 Catella Sponsor AB
 CB Asset Management Aktiebolag
 Celebi Kapitalförvaltning AB
 Centum Kapitalförvaltning AB
 Coeli AB
 Consortium Capital Investments AB
 Contender Kapital AB
 Crédit Agricole Cheuvreux Nordic
 Devise Kapital Aktiebolag
 Din Privata Pensions Marknad i Sverige
 Direct Kapitalförvaltning i Sverige AB
 DnB NOR Asset Management AB
 Dunova Kapitalförvaltning AB
 E*Trade Sverige AB
 E. Öhman J:or Fondkommission AB
 E. Öhman J:or Kapitalförvaltning
 East Capital Aktiebolag
 Ebeskär och Nordlöf AB
 EKF Enskild Kapitalförvaltning AB
 Emeralt Investments AB
 Enorma AB
 Enter Kapitalförvaltning AB
 Eturn Capital Management AB
 Exceed Stockholm AB
 Eyer Fondkommission AB
 Festival Fondservice AB

Folksam Spar Aktiebolag
 Fondab AB
 Gadd & Co AB
 Garantum Fondkommission Aktiebolag
 Global Invest Finansförmedling Sverige
 Günther & Wikberg Kapitalförvaltning AB
 Hinc Asset Management AB
 HQ Direct AB
 Humle Kapitalförvaltning AB
 Indecap AB
 Independent Investment Group Sweden
 Impension Asset Management AB
 Investerum AB
 IPM Informed Portfolio Management
 JRS Asset Management AB

 Lage Jonason AB
 Lancelot Asset Management Aktiebolag
 Larsson & Nordqvist Asset Management AB
 LCL Asset Management AB
 Mangold Fondkommission AB
 Max Matthiessen Värdepapper AB
 MeeToo AB
 MFEX Mutual Funds Exchange AB
 Mobilis Kapitalförvaltning AB
 Monetar Pensionsförvaltning AB
 Naventi Kapitalförvaltning AB
 Neonet Securities AB
 NewSec Corporate Finance AB
 Nordea Investment Management AB
 Nordic Equities Fondkommission AB
 Northern Spirit Capital AB
 Oak Capital Group AB
 OMX Broker Services Aktiebolag
 Personlig Portföljanslys i Sverige AB
 Placeringar & Investeringar Capital i
 Placerum Kapitalförvaltning AB
 Prima Kapitalförvaltning Sverige AB
 Prior & Nilsson Fond- och
 Quesada Kapitalförvaltning AB
 Redeye AB
 Remium AB
 Rhenman & Partners Asset Management AB
 RP Martin Stockholm AB
 RPM Risk & Portfolio Management AB
 Scandinavian Brokers AB
 SEB Trygg Liv Pensionstjänst AB
 Sedermera Fondkommission AB
 SGP Svenska Garantiprodukter AB
 SIP Nordic Fondkommission AB
 Skandinavisk Fondkommission AB

SOLIDAR Fondservice i Sverige AB
 Stockholm Corporate Finance AB
 Strand Kapitalförvaltning AB
 StrategiQ Fondkommission AB
 STRICT Corporate Finance AB
 Swedbank Robur Kapitalförvaltning AB
 Systematic Capital Nordic AB
 Söderberg & Partners Asset Management AB
 Söderberg & Partners Placerings-
 Thenberg & Kinde Fondkommission
 TriOptima AB
 UB Fondkommission AB
 United Securities AB
 WASSUM Värdepappersaktiebolag
 Whisper Capital AB
 Vikström & Andersson Asset Management
 AB
 VN Pensionsplaneraren AB
 Västra Hamnen Fondkommission AB
 Östgöta Brandstodsbolag